

SOSIALURIN

Blasfjörður

Vilhj Sørensen, (ábyrgd)
tlf. 5479 — Klakksvík

Prestamíðjan & Heygabreyt

tlf. 1820

Jakup Lindenskov
tlf. 2209 — Tórshavn

Petur Mohr Dam avtíkin úttan fyrri lögtingshúsinu har hann úttan slít hefur sítid í 40 ár. Tó soleiðis tvey tey seinastu árinu við sæti har sum lögmaður

P. M. Dam varð fyrstu ferð valdur á ting hin 23. januar 1928. Sama dag í 1966 var hann valdur fyrri seinastu ferð. Hetta var til fólkatingið.

Hin stóri dreymurin - velferðarsamfelagið

Tað er ikki ov mikið sagt, at stríðshetjan PETUR MOHR DAM, lögmaður Føroya, sum hefur verið heilsuþrekaður alt hetta árið, stríðdist fyrri og tænti fólk og landi sínum til evstu lótu.

Mikudagin í farnu viku hevði hann fyriseti á landsstýrisfundi á Landssjúkrahúsinum.

Hósdagin tók sjúkan eina bráðdliga og ringa vend.

Livinum stóð ikki at bjarga. Um hálgvum eitt tíðina friggjadagin andaðist P. M. Dam.

Fyrri fyrstu ferð var ein lögmaður í nýggjari tíð deyður í starvstíð síni.

Allastaðni kendi ein á kvinnum og monnum — úttan mun til politiska ella aðra áskoðanir — at deyðsbodini komu øllum óvantað og dátt við.

Samhugarkensturnar rukku sjálvandi fyrst og fremst konu og familju, sum eftir sita við tungu sorgini og stóra sakninum, nú tey hava mist ein góðan mann og ein góðan faðir.

Hjá øllum flokksfeløgum kring alt landið kendust deyðsbodini sera nivandi, og tá serstakliga teirra millum, sum hava starvast so nær við lið hans-

ara og undir leiðslu hansara.

Vit, ið lúka skuldu hetta samstarv í flokksleiðsluni og í blaðstjórnini hjá málagnu flokksins, komu náttúrliga at kenna hann væl sum politiskan oddamann og sum menniskja.

Petur Mohr Dam var ein av stovnarunum av javnaðarflokkinum og slóðari fyrri teimum sosialistisku hugsjónunum her á landi. Hann vaks upp saman við flokkinum, gjerdist hin fulvísni leiðarin og fremstur í stríðnum at skapa gróður fyrri sosialismuni.

Hjá honum var hvør lóta vígd stríðnum fyrri tí, ið var hugsjónarliga aðalborið og stríðsfusni hansara, ja, myndin av honum sjálvum, kann best lýstast við hansara egnu orðum — skrivað bert nakrar fáar dagar áðrenn hann noyddist leggja frá sær med alla, tá hann um teir fremstu í politikki sigur, at teir mugu kunna »arbeiða dag og nátt«.

Soleiðis var Petur Mohr Dam sum politiskur flokksleiðari og í øllum sínum virki til frama fyrri fólk og land.

Óg soleiðis meinti hann, at aðrir skuldu vera, sum politiskt skuldu ganga á odda.

Ein stríðsmaður hefur lagt frá sær — ein menniskja, sum hevði livað seg inn í so mong onnur mátti lúta hóast viljin til stríð, arbeiði og liv ikki varð kóvdur fyrr enn deyðin stóð í durunum.

I dag syrgja mong ein farnan vin, tí tað var sum at missa ein góðan vin, tá deyðsbodini komu, tað er sum ein virðismikil lutur er tikin burtur, nú Petur Mohr Dam ikki er meira, ein teirra sum kom at hava stóran týðning fyrri samtíð sína og Føroya land.

Vit munnu vera fleiri, sum mangan søtu og bara lýddu á — tá hann setti seg at greiða frá einumhvørjum og ikki minni tá hann legði fram sína hugsan um eitthvørt mál.

Evnini hevði hann sum teir heilt fáu, og eitt ótrúligt tolni og áhaldni, sum eisini man vera av áralongum stríði og mongum vónbroti.

Tað eru fáir, sum hava hugtikið meg so nógv sum Dam — allrabest tá, tá vit søtu, kanska bara nakrir heilt fáir, og lýddu á hann, hann var kanska av teimum bestu hugspekingum vit hava átt.

Hesi síðstu árinu tyktist tað so mangan, sum hann var meira ótolin, og fíltist á, at ov seint gekst at fáa ymiskt frá hondini, og tað hendi seg meira enn so, at hann helt fyrri, at nú mátti hetta og hatta gerast, meðan hann enn kundi arbeiða.

Vit sum komu at hava dag-

Petur Mohr Dam únti sær ikki eina frílotu, hvørki sum flokkspolitikari ella landspolitikari, annaðhvørt hetta var á tingi ella — og ikki minst — sum lögmaður, tí ráddi tað um avreksverk var hansara stríðshugur og ágrýtni úttan mark, hvør lóta skuldi brúkast, og persónliga var hann altíð til reiðar at ofra alt, fyrri at hevja fjóldina til betri kor, og gagna Føroya landi.

Trúgvur og vinsælar var hann sum fáur, og úttan mun hvør tað var, gav hann sær altíð stundir at tala við tey ella geva teimum, ið vendu sær til hansara, skjótt og greitt aftursvar.

Tað skuldi eldhugur, stálsterkur vilji og óbendiligt ágrýtni at leggja til brots og loysa nógv av teimum upp-gávum, ið Petur Mohr Dam áttók sær, men sigursælur kundi hann ofta lita aftur á heppin brogd og gjørd avreksverk.

Eisini hann kendi til meinar bakkrestir, ja, so meinar, at mangur kanska hevði givið á honum, men hjú í hesum sambandi átti hann sjáldsamar gávur, tí eingin bakkrestur var so stórur, at hann ikki dagin eftir var eins sterkur og stríðsfúsar at fara til verka av nýggjum.

Politisk avreksshugurin, hugsjónarrikidomi og margtættaðu, stóru eiginleikar hansara gjørdur, at hann kom at verða náttúrligi leiðari javnaðarflokksins — javnaðarhøvdingurin, sum onkur tók til.

Tað er rætt, Petur Mohr Dam var høvdingur javnaðarmanna, men úttan at harðrent høvdingalýndi í minsta mun nam við hetta heitið.

Fyrri honum var flokkurin

I dag syrgja vit ein góðan vin

ligt viðskifti við hann í politiska arbeiðnum kendu hann sum hin holla og klóka vinin, í ráðum hin besti og í verki hin framskygdi og ótroystiligi, gavst ikki um tað sá nokk so svart út.

Tá vit av álvara fóru at broyta vanlukkuþryggingarlógina, hevði eg verið og tosað við menn á ymsum stovnum, kom so aftur til flokkin og greiddi frá, og tá kundi tað henda at Dam mest sum sparkaði meg avstað aftur, tí tað var ikki honum nóg mikið at fáa eitt hvørt juristari stungið upp í næsarnar, tað var okkara mál at leggja ann politisku kósina og hjá juristum og stovnum skuldu vit einans hava faktiskar upplýsingar.

Og tað var hetta lyndi og hesin málvisi hugsanarhátur hansara, sum so týðuliga legði klárt fyrri okkum, hansara greiðu og klóku linju. Og tað bar eisini framá og tað bar eisini móti máli. Tað kundi vera torført og strævið at vera partamaður hansara, men hann legði ikki minsta partin á seg sjálván, tvørturímóti hin nógv tann størsta.

Tað kundi mangan vera harðligt millum partamenn á Tinghusloftinum, hann gavst ikki úttan hann fekk eina gjølliga orsök til grund.

Men tað vil ikki siga tað sama, sum tað, at hann kravdi sínar tankar og sitt verk fram, tvørturímóti, hann vildi altíð hava aðrar at siga sína hugsan,

og hann lurtaði eisini eftir øðrum.

Tað skal vera min heilsan, nú hann er farin og eftirmáli mitt um Petur Mohr Dam. Hann var ein góður vinur og lærumeistari, eitt gjøgnumgott menniskja. »Tú mást ikki trúgva, at vit eru betur og klókari menniskju, enn mótstöðumenn okkara« tók hann onkurtíð til, »eg havi átt og eigi nógv, ar góðar vinir og framúr góð menniskju, sum eru mótstöðumenn minira — hann var eitt stórt menniskja.

Nú vit ikki hittast aftur her á fold, kenni eg tað sum eitt stórt spell, at tað ikki lagaði seg at vera meira saman við honum, enn tilfellið var.

Hann hevði altíð úr at gera, og tær ferðir hann kom til Havnar, og hevði stundir, hendi tað seg mangan, at hann stókk inn á gróvið, og tá var oftast endin tann, at vit settu í timar at gera okkurt av tí sum skuldi fáast frá hondini.

Stórusaknur er nú, hann ikki er meira. Men skal tað eydnast at skapa ein politikk, sum skal halda frameftir, so ivist eg ikki í, at vit megnu halda okkum til tær linjur, sum Petur Mohr Dam hefur stungið út. Partamaður ella ikki, eitt svitast ikki, hann hevði altíð grein í sínum máli, og hann hevði hugsjónir, sum fóru langt uppum — og frameftir.

Hann verður seint gloymdur. Jakup Lindenskov.

I politikki falla ofta hørd og hvöss orð bæði í talu og skrivit, og tað vistu øll, at Petur Mohr Dam viðhvørt kundi vera harður í orðum og hvassur við penninum í stríðnum fyrri einum máli og mótvegis sínum andstöðummonnum, men annarleiðis kundi tað ikki vera — einki kundi binda ella temja hansara ovurrikidomi av stríðshugi, ágrýtni og áreði.

Sjálvar var Petur Mohr Dam vanur við hørd og hvöss orð, tí eingin hevur sum hann staðið í politiska andglettinum, men hann var eidsort imininn og bar ikki agg til nakran og hat kendi hann ikki; tað var hansara reinkleti ov stórt til og beint tvørtur ímóti allari hansara livs áskoðan.

Ein kennir seg fullvísan í at vera væl í samfjøð við bæði flokksfelagir, samgongu- og andstöðumenn, tá ein sigur, at Petur Mohr Dam hefur tikið stór tøk og verið við til at framtýðningarmestu avreksverk fyrri føroysku tjóðini á leiðini fram móti velferðarsamfelagnum, sum var hansara stóri dreymur.

Stríðshetjan mikla er farin, men verk hansara stendur eftir sum ein vakur, rúgvismikil minnisvarði og navn hansara er ritað í søguna og verður allar dagar at standa sum ein lýsandi fyrimynd fyrri komandi ættarliði.

Vit drýpa høvur, nú hin holli vinurin og stóri leiðarin er farin, takka fyrri fyrimyndarligt vinarlag, stóran trúskap og altíð gott samstarv.

Friður verj yvir minni tínum.

Villi Sørensen.